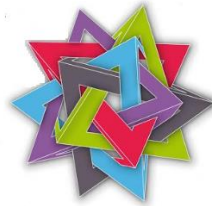

CICLE DE SEMINARIS SOBRE ELS FONAMENTS DE LES METODOLOGIES DE RECERCA I LA TRANSDISCIPLINARIETAT

Organització: Institut de Recerca TransJus, Facultat de Dret, UB

Coordinació Dr. Wellington Migliari

Professorat: Leila Adim, Rodrigo Chaverra, Dr. Gabriel Brea, Dr. Juli Ponce

I. OFERTA

El TransJus és un institut de recerca de la Universitat de Barcelona, amb seu a la Facultat de Dret, en el que més de 60 investigadors acadèmics i col·laboradors de totes les àrees del Dret, de la Criminologia, la Gestió i Administració Pública, les Relacions Laborals i de les Ciències Polítiques, en col·laboració amb la societat, troben un espai de transdisciplinarietat per unir sinergies i afrontar problemes, mitjançant seminaris, congressos, jornades, debats, publicacions de diferent tipus i projectes de recerca conjunts amb integració en xarxes internacionals.

Es tracta d'un cicle de cinc trobades obert a estudiants de màster, doctorands, acadèmics i investigadors en àmbits com el Dret, la Ciència Política, l'Economia, les Ciències Socials en general i altres àrees de coneixement, per a reflexionar sobre la recerca transdisciplinària i aprendre a utilitzar tècniques de recerca que la facin possible. Prèvia entrevista personal, es poden acceptar estudiants de grau.

II. OBJECTIUS

-Familiaritzar als assistents amb la terminologia pròpia dels diferents mètodes de recerca aplicats a les ciències socials;

-Familiaritzar als assistents amb els termes i conceptes propis de la multidisciplinarietat, interdisciplinarietat i transdisciplinarietat;

-Presentar i practicar eines metodològiques i transdisciplinàries que puguin ser d'utilitat als assistents en els seus treballs, projectes i idees de recerca presents i futures;

-Oferir als assistents la possibilitat de publicar a través de TransJus.

Tots els participants han d'assumir el compromís d'utilitzar almenys una de les eines metodològiques transdisciplinars que es proposaran per comparar els resultats i aportacions obtinguts posteriorment al marc teòric inicial dels seus projectes de recerca. Els investigadors, que estiguin d'acord amb tal objectiu i a més es comprometin a elaborar articles de qualitat científica transdisciplinar, poden ser convidats a més a publicar les seves anàlisis en la secció Working Papers de les publicacions de TransJus.

III. METODOLOGIES

Les metodologies de recerca transdisciplinars poden variar segons la finalitat investigadora, el nivell de precisió exigint en els diagnòstics, l'aplicació de resultats o conclusions en la vida pràctica i d'altres tècniques per a la producció de coneixement doctrinal i/o propostes reguladores i de polítiques públiques.

Els temes ètics, morals, d'empatia i d'alteritat també tenen connexions amb les metodologies transdisciplinars.

En aquest sentit, els seminaris s'articularen al voltant de deu reptes identificats per especialistes en transdisciplinarietat:

1. L'abordatge d'un camp del coneixement que sigui nou per a l'investigador (filosofia, economia, sociologia, ciència política, biologia, dret, filologia, neurociència, psicologia etc.);
2. L'ús de laboratoris experimentals (estadístiques oficials, big data, entrevistes, enquestes etc.);
3. El conflicte de llenguatge entre dos o més camps científics i les seves diferents terminologies (problemes de traducció, sinonímia, ambigüitats, argument d'autoritat "això és o això no és", insuficient definició de conceptes, creació de terminologies a partir de perspectives reduïdes d'un problema real, seqüència lògic-formal en conflicte amb paràmetres ètics i morals o insensible a temes com a empatia, solidaritat i l'alteritat);
4. Les velocitats diferents dels resultats dins de la varietat de camps de recerca i del treball en grup;
5. Els diferents models científics i els resultats que es poden esperar d'ells (amb l'objecte d'evitar malentesos i frustració);
6. El significat de la paraula dades en els diferents camps de recerca;
7. Les tasques de servei (cooperació i multiplicació de coneixement);
8. La creació i gestió de vincles estructurals (reunions en nombre suficient, agenda clara, organització de seminaris i activitats acadèmiques);
9. El reconeixement dels obstacles a la recerca (l'enfocament de "l'estruç", les pauses deliberades, la cerca d'una alternativa i la fi d'una col·laboració);
10. La sinergia per principi (treball conjunt per a l'obtenció de resultats, beneficis mutus).

IV. PROGRAMA

Fonaments de Metodologia (Part I)

Primera Trobada

Què proposem?

Iniciar la reflexió sobre l'estat de la recerca actual en àmbits com el jurídic i d'altres i sobre els conceptes de multidisciplinarietat, interdisciplinarietat i transdisciplinarietat. Debatre sobre el procés de recerca, els propòsits dels treballs acadèmics i els mètodes i tècniques de recopilació de dades.

La sessió es dividirà en dues parts. En la primera, el professor Dr. Juli Ponce Solé, Director del Institut de Recerca TransJus, obrirà els treballs amb una benvinguda i una breu presentació de l'Institut de Recerca TransJus i de l'estat actual de la recerca transdisciplinària, al·ludint a les seves potencialitats i a les crítiques que se li poden realitzar a la mateixa. La segona part versarà sobre el procés de recerca, els propòsits dels treballs acadèmics i els mètodes i les tècniques de recopilació de dades.

Hi ha lectura obligatòria?

Si. La bibliografia bàsica que serà utilitzada a la sessió és la següent:

-Manuel ATIENZA, "Diez consejos para escribir un buen trabajo de dogmática", *Isonomía : Revista de Teoría y Filosofía del Derecho*, num. 3 (octubre 1995), pp. 223-224, disponible a: <http://www.cervantesvirtual.com/obra/diez-consejos-para-escribir-un-buen-trabajo-de-dogmtica-0/>

-Carta de la Transdisciplinarietat, 1994: <http://www.filosofia.org/cod/c1994tra.htm>

-Sergio Roberto MATIAS CAMARGO, "Tendencias y enfoques de la investigación en derecho", *Diálogos de saberes: investigaciones y ciencias sociales*, Nº. 36, 2012, pàgs. 9-15: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4031796>.

-L'article científic pas a pas, Universitat Autònoma de Barcelona i altres universitats, que es troba en el link: http://wuster.uab.cat/web_argumenta_obert/unit_24/pdf/Article_2.pdf

-"La (falta de) Interdisciplinarietat en las Facultades de Derecho Españolas", de Gabriel Domènech, disponible a la pàgina web de l'Institut de Recerca TransJus, secció publicacions (*Notes per a la reflexió*) o mitjançant l'enllaç directe: <http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/123252>

Tasca per a la següent sessió:

Per a la següent trobada, la segona, llegir el text *Modelos de investigación cualitativa y cuantitativa y su aplicación en el estudio del derecho* de José Rubén Croda Marini i Eric Abad Espíndola: <https://ux.edu.mx/wp-content/uploads/2.-Modelos-de-investigaci%C3%B3n-cualitativa-y-cuantitativa-y-su-aplicaci%C3%B3n-en-el-estudio-del-derecho.pdf>.

Moderador del Seminari: Dr. Wellington Migliari

Segona trobada

Qué proposem?

Presentar i debatre l'article "Models de recerca qualitativa i quantitativa i la seva aplicació en l'estudi del dret" de José Rubén Croda Marini i Eric Abad Espíndola.

A partir de la recerca aplicada en Dret, comentar els dos diferents models inicials de la producció científica: mètodes quantitativs i qualitativs.

El doctorand Rodrigo Chaverra Agudelo exposarà el seu tema de recerca contextualitzant-ho amb el text suggerit per al debat.

Hi ha lectura obligatòria?

Si. La lectura utilitzada a la sessió, l'article *Modelos de investigación cualitativa y cuantitativa y su aplicación en el estudio del derecho* de José Rubén Croda Marini i Eric Abad Espíndola, que es troba al link: <https://ux.edu.mx/wp-content/uploads/2.-Modelos-de-investigaci%C3%B3n-cualitativa-y-cuantitativa-y-su-aplicaci%C3%B3n-en-el-estudio-del-derecho.pdf>.

Tasca per a la següent sessió

Per a la tercera trobada, llegir el text: "Diez reglas sencillas para una exitosa colaboración transdisciplinar" de Bernhard Knapp, que es troba a la secció de publicacions (*Working Papers*) o mitjançant l'enllaç directe: <http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/123328>.

Fonaments de metodologia (II)

Tercera Trobada

Qué proposem?

A la primera part d'aquesta trobada, hi haurà una presentació de com treballar a la pràctica dades, en aquest cas demogràfiques, que poden ser utilitzades en una recerca basada en mètodes qualitativs i quantitativs que serà a càrrec del Dr. Gabriel Brea Martínez, Centre d'Estudis Demogràfics, Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

A la segona part d'aquesta mateixa sessió es realitzarà una exposició sobre com buscar, seleccionar i avaluar informacions per a la recerca quantitativa transdisciplinar.

A la tercera part de la trobada, tractarem la importància de la recerca acadèmica transdisciplinar i les diferències possibles entre la recerca inter i transdisciplinària. El text de Bernhard Knapp serà la base de la proposta per expandir les possibilitats metodològiques aplicades al Dret i Ciències Socials en general i altres àrees de coneixement.

Hi ha lectura obligatòria?

Si. Comentarem el text “Diez reglas sencillas para una exitosa colaboración transdisciplinar” de Bernhard Knapp i els participants tenen la tasca d'aportar consideracions/problemes del seu interès en relació o no amb els seus projectes de recerca. El text es troba disponible a la pàgina de l'Institut de Recerca TransJus, secció publicacions (*Working Papers*) o mitjançant l'enllaç directe <http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/123328>.

Aquest text serà de referència al llarg de les sessions restants.

Tasca per a la següent sessió

Per a la pròxima sessió, llegir el text de F. Mwesigye, & T. Matsumoto (2016). “The effect of population pressure and internal migration on land conflicts: implications for agricultural productivity in Uganda”, *World Development*, 76(1), 25-39. Aquest text és el típic exemple de com l'estadística desprèn conclusions diferents a partir de la mirada de l'investigador.

Moderador del Seminari: Dr. Wellington Migliari

Quarta trobada

Què proposem?

En aquesta trobada, a la primera part, Leila Adim exposarà el seu tema de recerca de la seva tesi doctoral, amb aportacions partint de la recerca qualitativa i quantitativa com a formes de metodologia transdisciplinar.

A la segona part es reflexionarà sobre el perill del biaix en la recerca. Les correlacions estadístiques poden produir distorsions de la realitat, inducció a l'error, problemes lògic-formals veritables amb falses relacions de causalitat, falta d'empatia o d'alteritat, qüestions ètiques-morals.

Hi ha lectura obligatòria?

Si. A la segona part buscarem contestar algunes preguntes sobre el text indicat:

- Els conflictes per la terra a Uganda van tenir una descripció més adequada a partir de la recerca estadística de F. Mwesigye, & T. Matsumoto?
- En la seva anàlisi, l'aigua és part de l'explicació del conflicte territorial l'impacte del qual és molt negatiu per a l'agricultura ugandesa?
- Hi ha alguna correlació entre aigua i agricultura a l'article? Aigua i valor de les terres per a la producció agrícola? Aigua i gana? Aigua, dignitat humana i drets?

Tasca per a la següent trobada

A la cinquena trobada animarem als assistents a exposar els seus treballs, projectes o idees de recerca. Se'ls demanarà per tant reflexionar prèviament sobre temes, objectius, problemes oposats i metodologia de recerca.

Cinquena trobada

En aquesta trobada els assistents presentaran els temes de les seves recerques acadèmiques, objectius i mètodes. L'objectiu és incentivar que els investigadors coneguin el que cadascun fa i, a partir de la confluència d'interessos i/o aportacions crítiques constructives, puguin accedir als punts comuns existents entre els projectes de recerca.

Hi ha lectura obligatòria?

No. S'organitzaran grups per a que els assistents puguin exposar propostes de treball conjunt amb l'objectiu d'enriquir la producció de coneixement. En relació al temps dedicat a les presentacions, el mateix variarà segons la quantitat d'investigadors inscrits en l'activitat.

Moderador del Seminari: Dr. Wellington Migliari

INFORMACIÓ:

On? A la Facultat de Dret, Universitat de Barcelona.

Quan? Els dilluns 5/11 (de 16.00 a 20.00), i 12/11, 19/11, 26/11 i 10/12 (de 14.00 a 18.00).

Cost? Gratuït per a estudiants, investigadors i acadèmics de la Universitat de Barcelona; 45 euros per a tots els altres.

Crèdits? 2 ECTS.

Inscripció: gestio.transjus@ub.edu